

Adresseliste

Trondheim, 23.07.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/6261

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avgjørelse av klager på tre vedtak vedrørende skadefelling av ulv i Ringsaker, Lillehammer, Øyer, Ringebru, Sør-Fron og Nord-Fron - mai 2020

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak som angår skadefelling av ulv i Ringsaker, Lillehammer, Øyer, Ringebru, Sør-Fron og Nord-Fron, datert 14., 15. og 20. mai 2020. Direktoratet finner at Fylkesmannen sin behandling er i tråd med gjeldende regelverk, og at det ikke foreligger grunnlag for å endre vedtakene. Klagen tas ikke til følge.

Vi viser til klage datert 28. mai 2020 fra NOAH - for dyrs rettigheter, på Fylkesmannen i Innlandet sitt vedtak av 14. mai, om tillatelse til skadefellingsforsøkt på en ulv i deler av Ringsaker, Lillehammer og Øyer kommune, og på fylkesmannens vedtak av 15. mai om utvidelse av fellingsområde til å inkludere deler av Sør-Fron og Nord-Fron kommuner. Videre viser vi til klage datert 22. mai 2020 fra Rovviltets Røst på Fylkesmannen i Innlandet sitt vedtak av 20. mai 2020 om forlenging av tillatelse til skadefellingsforsøk i deler av Ringsaker, Lillehammer, Øyer, Ringebru, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner.

De tre vedtakene angår samme situasjon/individ av ulv. Klagesakene er behandlet under ett av Fylkesmannen i Innlandet og oversendt til direktoratet for endelig avgjørelse i brev 3. juli 2020.

Bakgrunn for saken

Den 14. mai ble det dokumentert spor av ulv i Ringsaker kommune. Ulven ble sporet videre over til Lillehammer kommune og i retning Øyer kommune. Fylkesmannen i Innlandet vedtok 14. mai muntlig tillatelse til felling av 1 ulv innenfor nærmere bestemte område i Ringsaker, Øyer og Lillehammer. Det ble i tillatelsen også gitt dispensasjon til bruk av løs på drevet halsende hund og til bruk av snøscooter/ATV for utkjøring av mannskap og grovlokalisering av ulv i forbindelse med fellingsforsøket. Tillatelsen ble 15. mai, utvidet til også å gjelde for deler av Ringebru, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner. 20. mai ble tillatelsens virketid forlenget slik at tillatelsen var gjeldende i perioden fra 14. mai til 25. mai 2020.

Det ble ikke felt ulv i medhold av tillatelsen.

Klagene

NOAH - klager på vedtakene av 14. og 15. mai om tillatelse til skadefellingsforsøk og utvidelse av fellingsområdet

- vedtaket om iverksettelse av skadefelling er ikke er tilstrekkelig skademotivert.
- har ikke i tilstrekkelig grad vurdert andre alternativer til felling og deres potensial til å forebygge skade effektivt
- mener iverksettelsen av fellingstillatelsen må stoppes inntil det er kartlagt om det aktuelle individet er et genetisk viktig individ.
- mener fylkesmannens dispensasjon til bruk av motorkjøretøy i forbindelse med fellingsforsøket er uklart formulert, dårlig begrunnet og at fylkesmannen ikke besitter hjemmel til å gi slik dispensasjon.
- mener den delen av vedtaket som gjelder bruk av løs på drevet halsende hund lider av vesentlige mangler, og at slipp av slik hund ikke bør tillates

Rovviltets Røst - klager på vedtaket av 20. mai om forlenging av skadefellingsforsøk

- stiller spørsmål ved om andre tiltak er utprøvd
- mener det aktuelle individet er på streif i områdene utenfor ulvesonen
- viser til samarbeidsavtale med Sverige som omhandler vern av genetisk viktige individer, og mener det er sterkt kritikkverdig at det gis fellingstillatelse på en genetisk viktig ulv som faktisk ikke har gjort noen beviselig skade
- ser med bekymring på at det utvises en praksis med felling av genetisk viktige individer, når man vet hvor mye ulvestammen i Norge lider av innavl
- ber om oppsettende virkning av klagen

Direktoratet viser for øvrig til klagene i sin helhet.

Fylkesmannen sin behandling av klagene

Fylkesmannen i Innlandet har vurdert klagene i brev datert 3. juli 2020. Der Fylkesmannen skriver følgende;

" Om skadepotensial

NOAH og Rovviltets Røst peker på at det er gitt skadefellingstillatelse uten at det foreligger skader på sau. Når det gjelder hvorvidt vedtaket er tilstrekkelig skademotivert, vil Fylkesmannen peke på erfaringer fra de siste årene som viser at utvandrende ulver som dukker opp i prioriterte beiteområder kan forårsake store skader.

Som det fremgår av fellingstillatelsen av 14.5. forelå det ingen skader på vedtakstidspunktet. Det forelå ingen skader ved utvidelsen av fellingsområdet den 15.5. eller ved forlengingen den 20.5. Med bakgrunn i at det de nærmeste ukene ville slippes et stort antall dyr på utmarksbeite i de gjeldende områdene vurderte Fylkesmannen likevel at skadepotensialet ville være stort dersom ulven fortsatt skulle ha tilhold i området.

Fylkesmannen viser til at det er hjemmel til å gi fellingstillatelse også i tilfeller hvor det er tale om fremtidig skade, uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, dersom øvrige vilkår er oppfylt jf. § 9. I kommentarene til § 9 fremgår det blant annet (...) Hvor det har skjedd skade i det aktuelle området for lengre tid tilbake, typisk sist beitesesong, vil det også være hjemmel til å fatte fellingsvedtak forutsatt at øvrige omstendigheter åpner for dette. Det gjelder selv om det ennå er en tid frem til neste beitesesong, så lenge omstendighetene tilsier at store problemer kan forventes i det aktuelle området når bufe eller tamrein kommer på beite. (...).

Vi har vektlagt at området er innenfor beiteprioritert område når det gjelder ulv, og et viktig

beiteområde jf. forvaltningsplan for rovvilt i Oppland.

Andre forebyggende tiltak

NOAH og Rovviltets Røst peker på manglende vurdering av andre tiltak enn felling. Med hensyn til tidligere erfaringer og historikk med skader forårsaket av ulv, ble det ansett at andre forebyggende tiltak ikke var hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre for å kunne forhindre skade. Fylkesmannen ser at disse vurderingene i større grad kunne vært utdypet i vedtakene.

NOAH peker i klagen på noen konkrete tiltak som burde vært vurdert. Rovviltets Røst trekker fram forsinket slipp som et tiltak som burde ha vært utprøvd. Fylkesmannen viser til at det i dette området årlig bevilges midler til ulike typer forebyggende tiltak, blant annet radiobjeller, tidlig nedsanking av sau og midler til utvidet tilsyn med beitedyr. Radiobjeller kan virke tapsreducerende, men erfaring fra tidligere år viser at det, til tross for at et stort antall dyr er utstyrt med radiobjeller, forekommer omfattende tap. Beredskapsarealer kan også være et effektivt tiltak ved akutte skadesituasjoner. Alternativet med å sanke inn et stort antall sau som allerede er sluppet på utmarksbeite ansees likevel å være krevende og lite realistisk. I tilfelle en ulv har tilhold i området vil man uansett måtte påregne store tap før et slikt tiltak iverksettes. Fylkesmannen anser det heller ikke som praktisk mulig å legge opp til at et så stort antall dyr skal holdes på inngjerdet beite fra starten av beitesesongen som alternativ til felling. Fylkesmannen har ikke vurdert flagg (fladry) som forebyggende tiltak. Vi kjenner ikke til at dette har en dokumentert forebyggende effekt under norske forhold.

Om genetisk status på ulven

NOAH peker på føringene fra Klima og Miljødepartementet om at individenes genetiske status så langt det er mulig skal avklares i forkant av fellingsforsøk. Rovviltets Røst viser til at Miljødirektoratet har slått fast at man skal strekke seg langt for å undersøke om det dreier seg om et genetisk viktig individ. Fylkesmannen er kjent med disse føringene. Som det fremgår av fellingstillatelsen ber Fylkesmannen om at fellingslaget skal samle inn hår- og møkkprøver for DNA-analyse dersom de kommer over dette. SNO samler også inn prøver til DNA-analyse dersom de kommer over dette i forbindelse med sitt arbeid. På vedtakstidspunktet var det ingen kjent forekomst av genetisk viktige individer utenfor ulvesona i Norge. Det vil likevel være en fare for at et genetisk viktig individ felles når det ikke foreligger DNA som kan knyttes til det konkrete individet. Av hensyn til å kunne gjennomføre en effektiv felling basert på ferske observasjoner og på sporsnø, i den hensikt å forhindre omfattende skader i beitesesongen, mente Fylkesmannen likevel at det var riktig å iverksette fellingsforsøk til tross for at genetisk status ikke var avklart.

Det ble samlet inn prøver i Ringsaker den 14. mai. Den 19. mai kom det informasjon om at de to urinprøvene som ble samlet i Ringsaker. Analysen viste at dette dreier seg om Individ G153 - 15 V895 fra fødreviret Bjørnås. Individet har relativt lav innavlskoeffisient (0,121), som ligger på samme nivå som en F1 (førstegenerasjons innvandrer). Fylkesmannen vurderte likevel at det ikke var aktuelt å gjennomføre andre tiltak enn felling (se kommentarer til andre forebyggende tiltak over). Fylkesmannen viser til at individet ikke er et F1-individ eller et F0-individ, og omfattes dermed ikke av avtalen med Sverige om bevaring av genetisk viktige ulveindivider. Fylkesmannen har i sin vurdering av forlenging av fellingstillatelsen i vedtak av 20. mai, også lagt vekt på at individet har stamtrent knyttet til andre ulver som har avkom som har inngått i den reproduserende bestanden. Dette har vært medvirkende for å likevel forlenge skadefellingstillatelsen til tross for den genetiske statusen til individet.

NOAH ber i klagen om at iverksettelse av tillatelsen stanses umiddelbart inntil det har vært undersøkt om ulven kan være genetisk viktig. Fylkesmannen viser til at klagen er fremsatt etter at fellingstillatelsen var utløpt, og har derfor ikke tatt stilling til anmodningen. Rovviltets Røst ba også i sin klage om oppsettende virkning. Fylkesmannen avslø dette i e-post av 26. mai.

Om bruk av snøscooter/ATV

NOAH påpeker at det ikke fremgår av vedtaket hvorvidt det gis dispensasjon til bruk av motorkjøretøy for lokalisering av ulv. Fylkesmannen viser i den sammenheng til vilkårene fellingstillatelsen der det blant annet fremgår (...) utkjøring av mannskap og grovlokalisering av ulv (innringing for utsjekk av inn- og utspor). Det er ikke tillatt å benytte snøscooter/ATV til forfølgelse/jaging, direkte jakt på og avliving av ulv. (...). Fylkesmannen viser for øvrig til at bruk av snøscooter/ATV i utmark og snødekt mark krever egen tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven, og områdestyret i verneområder, som kan sette egne vilkår for tillatelsen.

NOAH kan heller ikke se at det finnes hjemmel for Fylkesmannen til å gjøre unntak fra § 21, jf. § 35 i viltloven. Fylkesmannen viser til vedtaksbrevet der det fremgår at tillatelsen er gitt etter rovviltforskriften § 9. I kommentardelen til forskriften fremgår det; (...) Fylkesmannen kan ved iverksetting av felling sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4. (...).

Når det gjelder konsekvenser for andre dyr eller naturmangfoldet generelt ved bruk av løs på drevet halsende hund, viser Fylkesmannen til at det stilles flere vilkår for bruk av slike hunder under fellingsforsøket med hensikt å redusere faren for negative konsekvenser. Blant annet skal hundene kun slippes på ferske spor, og hundeeier må være i stand til raskt å ta inn hunden dersom den slår over på annet vilt eller husdyr. Fylkesmannen viser for øvrig til at kommunen må gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven der det også kan settes egne vilkår. Vi vet at fellingsforsøk på ulv er svært krevende, men vi har erfaringer med at bruk av løs på drevet halsende hund kan bidra til et mer effektivt fellingsforsøk, raskere uttak av ulven og derved hindre skader på beitedyr."

Fylkesmannen i Innlandet konkluderer med at de ikke kan se at det i klagen er fremkommet nye momenter som gir grunnlag for å omgjøre vedtakene, og opprettholder derfor vedtakene av 14., 15. og 20. mai 2020. Klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Det vises for øvrig i sin helhet til fylkesmannens brev med oversendelse av klagen til direktoratet.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratet sitt vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

(...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte dyr kan være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår

Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsen inneholder to generelle vilkår i tillegg til flere spesielle vilkår. For at det skal kunne gjøres unntak fra artiklene 6 og 7 og gis tillatelse til felling av rovvilt, må begge de generelle vilkårene være oppfylt samt ett av de spesielle vilkårene. Det første generelle vilkåret er at det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Det andre generelle vilkåret er at uttaket ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. De mest aktuelle vilkårene i vurdering om uttak av rovvilt er at uttaket skal

bidra til å avverge alvorlig skade på blant annet husdyr og tamrein, eller at det er i interesse om allmenne helse og sikkerhetshensyn, luftsikkerhet eller andre overordnede samfunnsinteresser.

Bestemmelsen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Om arealdifferensiering i rovviltregionene:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Rovviltet gis tydelig prioritet innenfor rovviltprioriterte områder. Det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder. Tilsvarende skal det være en lav terskel utenfor prioriterte rovviltområder hvor felling er det hovedsakelige skadeforebyggende tiltaket. Det aktuelle området er utenfor ulvesonen.

Regional forvaltning

I rovviltregion 3 Oppland er det ikke noe regionalt bestandsmål for ulv. Region 5 (Hedmark) skal sammen med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) ha 4-6 årlige ynglinger av ulv, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge, jf. rovviltforskriften § 4 e. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanene for rovvilt i regionene, jf. rovviltforskriften § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet.

Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, vedtar rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriftens § 8, for perioden 1. juni til 15. februar. I perioden fra 16. februar til 31. mai ligger myndigheten til å ta beslutninger om felling normalt hos Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vedtok 29. april 2020, en betinget kvote på 5 ulver for skadefelling, som kunne iverksettes av fylkesmennene etter konkrete vurderinger jf. rovviltforskriftens § 9. Kvoten var gjeldende for perioden 4. mai til 31. mai 2020.

Kunnskapsgrunnlaget

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 8. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ulvebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover enkelte påkjørsler, naturlig dødelighet og ulovlige felling er avgangen av ulv i Norge hovedsakelig gjennom lisensfelling og skadefelling.

Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Rovdata har 2. juni 2020 publisert endelig bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2019/2020. Det er registrert i alt 45 familiegrupper i Skandinavia, hvorav 6 helnorske og 5 familiegrupper i grenserevir. Det er videre registrert 26 revirmarkerende par, hvorav 5 i Norge og 4 i grenseoverskridende revir. Dette er samlet sett en økning på 3 familiegrupper og revirmarkerende par i forhold til det som ble registrert forrige sesong. Det er ved siste inventering også en større relativ andel av familiegrupper, noe som tilsier at antallet individer i bestanden har økt siden forrige sesong.

Bestandsrapporten angir at det er registrert 6 helnorske ynglinger og 5 ynglinger i grenserevir. Alle revir er registrert i tilknytning til norsk ulvesone. Det beregnede antall ynglinger i Norge er 8,5 ynglinger inkludert grenserevir, noe som er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav minst 3 helnorske ynglinger. Det ble registrert 8 ynglinger i Norge registreringssesongen 2018/2019.

Miljødirektoratet sin vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og § 77 og rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3. Direktoratet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Vedtakene er gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret av Fylkesmannen i Innlandet i mai 2020. NOAH har påklaget vedtakene datert 14. og 15. mai i brev datert 28. mai 2020. Rovviltets Røst har 22. mai påklaget vedtak datert 20. mai. Klagene er fremsatt innenfor klagefristen og klagene tas opp til behandling.

Skadeomfang og potensial

Området der det ble registrert ulv i forkant av at tillatelsen til felling av ulv ble gitt, er utenfor ulvesonen og i henhold til prinsippet om differensiert forvaltning skal det være en lav terskel for felling av skadegjørende rovvilt i beiteprioriterte områder. Miljødirektoratet viser til Fylkesmannens vurderinger av at potensialet for fremtidige skader ville være stort dersom en ulv fortsatt skulle ha tilhold i det aktuelle området. Direktoratet tiltrer Fylkesmannens vurderinger av skadeomfang og potensial.

Andre forebyggende tiltak

Fylkesmannen har funnet at det ikke vil være hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre effektive forebyggende tiltak, som for eksempel å holde dyrene i område tilbake fra utmarksbeite, ettersom det er et stort antall sau som benytter det aktuelle beiteområdet. Miljødirektoratet tiltrer Fylkesmannens vurderinger knyttet til mulighetene for å sette inn andre forebyggende tiltak for å forhindre fremtidig skade, for det aktuelle tidspunkt og område.

Avklaring av genetisk status

Det framgår av avtale mellom Norske og Svenske myndigheter at myndighetene i de to landene skal, gjennom DNA-innsamling av ekskrement og hår og videre analyser, så langt mulig søke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt. Av samme avtale framgår det at det ikke kan

forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Når slike individer er lokalisert er merking med GPS-sender et aktuelt tiltak for å holde oversikt over hvor de vandrer. Ett genetisk verdifullt individ har en slik sender, i Norge sommeren 2020. Denne ulven er etablert i par i Deisjøreviret i rovviltregion 5.

Det er viktig at Fylkesmennene gjør en vurdering av om det kan være en mulighet for å få samlet DNA og avklart genetisk status, før forsøk på felling iverksettes. Samtidig er det nødvendig å avveie ønsket om genetisk avklaring for det aktuelle individet, opp mot den tapsrisikoen som påløper ved å utsette iverksettelse av et skadefellingsforsøk. En ulv i et beiteområde for sau, kan potensielt forårsake betydelig skade på kort tid. Det at det ofte kan ta noe tid fra en fellingstillatelse blir gitt, til fellingslaget lykkes med en felling, gjør disse vurderingene ekstra krevende.

Den 19. mai 2020 ble analyseresultat av DNA-funn fra den aktuelle ulven kjent for forvaltningen. Den aktuelle ulven var en F2-generasjons hann, født i Bjørnås 4 reviret. Videre ble det kjent at innavlskoeffisienten til individet var lavere enn hva som normalt er tilfelle for F2-generasjons ulv, fordi den var relativt nært beslektet med to ulike innvandrede dyr (F2 etter Galven, og F3 etter Kynna). Fylkesmannen i Innlandet har gjort en nærmere vurdering av disse forholdene i sitt vedtak om å forlenge fellingstillatelsen 20. mai 2020, herunder påpekt at ulven ikke er F0 eller F1, som er de individene avtalen om genetisk verdifulle individer gjelder for.

Miljødirektoratet finner at de vurderingen som Fylkesmannen i Innlandet har gjort i denne forbindelse ligger godt innenfor det skjønnsrommet fylkesmannen er tildelt, ved vurdering av slike saker.

Dispensasjon til bruk av motorferdsel

Fylkesmannen har i fellingsvedtakets vilkår nr. 14 gitt *tillatelse til bruk av Snøscooter/ATV for utkjøring av mannskap og grovlokalisering av ulv (innringing for utsjekk av inn- og utspor). Det er ikke tillatt å benytte snøscooter/ATV til forfølgelse/jaging, direkte jakt på og avlaving av ulv.* Det fremgår av Fylkesmannens vedtak at det må innhentes tillatelse fra kommunen, som behandler søknader om dispensasjon fra Motorferdselsloven og eventuelt fra vernemyndighet dersom det er aktuelt å kjøre innenfor vernede områder, samt at grunneier må gi tillatelse til kjøring. I brev om oversendelse av klagesak har Fylkesmannen videre gjort nærmere rede for fylkesmannens hjemmelsgrunnlag, rekkevidde og begrensinger i den dispensasjonen som er gitt til å benytte Snøscooter/ATV under fellingsforsøket.

Løs på drevet halsende hund

Den 13. juli 2017 kom Regjeringen med en tiltakspakke som ville gjøre det lettere å felle ulv utenfor ulvesonen, i beiteprioriterte områder. Som et ledd i denne tiltakspakken besluttet Regjeringen at myndigheten til å tillate bruk av løs, på drevet, halsende hund ved skadefelling på ulv, skulle delegeres fra Miljødirektoratet til fylkesmennene. I brev av 14. juli 2017 fra Miljødirektoratet til fylkesmennene, ble myndigheten delegert med hjemmel i viltlovens § 35, tredje ledd. Fylkesmannen besitter følgelig myndighet til å gi dispensasjon for bruk av løs på drevet halsende hund til skadefelling av ulv.

Slipp av løs hund i mai, vil medføre en økt risiko for forstyrrelser/skade på annet vilt og beitedyr. Vi tiltrer Fylkesmannens beskrivelser av risikoer i vedtaket og mener også at de vilkår som er satt for bruken av løs hund er hensiktsmessige, for å bidra til å redusere risikoen for uønskede hendelser. Det er i denne forbindelse viktig at det i de tilfeller der løs, på drevet halsende hund faktisk blir benyttet/sluppet løs, foretas en tett oppfølging med kommunene/fellingslagene. Dette for å sikre at logg fra fellingsforsøk og GPS-logg fra hundepiler blir overlevert til Miljødirektoratet innen fastsatt frist.

Det er i Fylkesmannens vedtak listet opp vilkår for vedtaket. I punkt 12, er det lagt som en forutsetning for bruk av løs på drevet halsende hund, at den aktuelle kommune må gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunenes vedtak om å eventuelt gi slik dispensasjon, er egne vedtak som kan påklages, og er ikke del av Fylkesmannens vedtak, som her behandles.

Oppsettende virkning av klager

Spørsmål om oppsettende virkning av klagen fra Rovviltets Røst er vurdert av Fylkesmannen i Innlandet 26. juni. Klagen fra NOAH er fremsatt etter at virketiden for tillatelsen var utløpt, og er derfor ikke vurdert av Fylkesmannen.

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse/forhindre en større skadesituasjon. Det å stoppe fellingsforsøket i påvente av klagebehandling av vedtaket vil kunne være til hinder for å oppnå hensikten med fellingstillatelsen. Direktoratet tiltrer Fylkesmannen i Innlandet sine vurderinger knyttet til utsatt iverksettelse av vedtaket om felling i påvente av klageavgjørelse i saken.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak datert 14., 15. og 20. mai 2020, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
fung. avdelingsdirektør

Erik Lund
fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal